

AMNESTY EESWIJZER

Lezen voor Amnesty is een samenwerkingsverband van Amnesty International en uitgeverij de Geus. Beide willen het lezen bevorderen als onderdeel van de strijd voor mensenrechten.

Marc Dugain
Een ordinaire terechtstelling
De Geus, Breda
2009

DE ROMAN

De Franse auteur Marc Dugain vertelt het deels fictieve verhaal van een familie die te maken krijgt met ingrijpende gebeurtenissen en machtige personen uit de Russische geschiedenis. De roman is gebaseerd op de ramp met de Russische atoomonderzeeër de Koersk - in het boek de Oskar - die in 2000 met alle 118 bemanningsleden in de Barentszee verging. Het verhaal draait om Pavel Altman, wiens zoon een van de slachtoffers is.

Pavels moeder, een urologe uit Moskou, moest voor zijn geboorte enige tijd door handoplegging Stalins kwalen behandelen. Ze moest dit strikt geheim houden en Pavels vader werd langdurig gemarteld om te controleren of zij haar mond had gehouden. Pavels ouders waren gedwongen te scheiden en konden pas na Stalins dood weer naar elkaar teruggaan. Vervolgens verhuisden ze naar een stad aan

de Barentszee, waar Pavels vader voor technisch onderhoud van atoomschepen zorgde.

Tussendoor krijgen we een inkijkje in de carrière van de jonge spion Vladimir Plotov - die opvallend veel op Poetin lijkt - vlak voor de val van de Sovjet-Unie. De KGB kan niet goed hoogte van hem krijgen en besluit hem te testen. Na afloop blijkt dat hij niet omkoopbaar is met hoge bedragen of zinnenprikkelende beloften en dat hij evenmin aarzelt om vijanden uit de weg te ruimen.

Het verhaal verplaatst zich weer naar Pavel aan de Barentzee. Heel langzaam wordt duidelijk hoe zijn ingewikkelde leven in elkaar zit. Hij is een gedesillusioneerde geschiedenisleraar die er genoeg van heeft fabeltjes over Rusland te moeten vertellen. Zijn vrouw Ekatarina is van de trap gevallen en heeft ernstige hersenbeschadiging opgelopen, vlak nadat ze besloten hadden uit elkaar te gaan. Zijn minnares Alexandra heeft lang geleden haar man bij een ramp met een andere onderzeeër verloren. Pavel krijgt vanwege het verlies van zijn zoon een groot bedrag aan schadevergoeding van de staat op voorwaarde dat hij en zijn familie naar Sint-Petersburg verhuizen en hij nooit meer contact met journalisten heeft. Hij is niet van plan zich aan deze regels te houden.

Uiteindelijk komen we te weten wat er precies gebeurd is met Pavels zoon Vania. Vania neemt deel aan een belangrijke oefening van drie dagen met de onderzeeboot de Oskar. Ook Anton is aan boord, Vania's voorbeeld en vriend van zijn vader. Na een enorme ontploffing zinkt het schip naar de bodem. Alleen de 23 mannen in het achterste compartiment zijn nog in leven. 'We liggen in het zand op ongeveer

---

VOORDEELBON

TER WAARDE VAN € 2,50

Bij inlevering van deze bon bij de erkende Nederlandse boekhandel betaalt u voor *Een ordinaire terechtstelling* van Marc Dugain € 20,00 in plaats van € 22,50. Deze aanbieding is geldig van 1 april t/m 1 juli 2009.

honderd meter diepte, wat binnen het bereik is van een duiker zonder uitrusting. Dat is ideaal. Het vluchtluik zit boven ons en is prima bereikbaar,' zegt Anton. Een enorme explosie maakt na een paar zware dagen echter een einde aan hun leven.

Ten tijde van de ramp is President Plotov op vakantie aan de Zwarte Zee. 'Als er overlevenden zijn, komt ons dat heel slecht uit, want hun waarheid zal in de ogen van de publieke opinie duizend keer zoveel waard zijn als de onze,' zegt hij. Er zijn verschillende theorieën over waarom de Oskar gezonken is. De Engelsen die ook in het gebied aanwezig zijn krijgen pas als alle zeelui overleden zijn toestemming om naar de onderzeeër te gaan. Zij openen binnen een half uur het vluchtluik.

Vania's lijk wordt nooit gevonden. 'Misschien heeft men zijn leven gespaard in ruil voor een verandering van identiteit en een belofte zijn mond te zullen houden,' denkt Pavel. Hij ontdekt dat Vania vlak voor de ramp een kind heeft verwekt en laat de baby, Joeri, en zijn moeder bij hem inwonen. Aan zijn vrouw Ekaterina uitleggen wie zij zijn valt niet mee: 'Telkens wanneer ze ons ernaar vroeg, antwoordden we dat Joeri de zoon van Vania was. En telkens volgde dan dezelfde vraag: "Waar is Vania?" En ik antwoordde altijd hetzelfde: "Hij komt over een paar dagen."'

DE AUTEUR

Marc Dugain (1957) is een ongewone verschijning in de literaire wereld. Hij is geboren in Dakar als zoon van een citruskweker en een radio-omroepster. Hij is politicoloog en zakenman en heeft in 1990 een onderneming opgericht die zich bezighoudt met de internationale financiering van grote transportmiddelen.

Hij werd voor zijn debuutroman *De Officierskamer* onderscheiden met maar liefst achttien literaire prijzen, waaronder de Prix des Deux-Magots en de Prix des Libraires.

Bij De Geus verscheen eerder *Het geheime leven van J. Edgar Hoover*.

DISCUSSIEVRAGEN

- Is het u duidelijk waar in *Een ordinaire terechtstelling* de fictie ophoudt en de werkelijkheid begint?
- Wat voor beeld krijgt u van de hoofdpersoon, Pavel Altman? Vindt u dat Dugain erin geslaagd is hem als een levensecht mens neer te zetten? Hoe zit dat met de andere personages, zoals Stalin, Plotov, Pavels moeder, zijn dochter Anna en zijn zoon Vania?
- Wat vindt u van de monologen die Stalin tegen Olga Atline houdt?
- Wat heeft Dugain denkt u met de titel van het boek willen zeggen?
- De auteur plaatst het beleid van Poetin in de lange Russische geschiedenis waarin mensenlevens altijd ondergeschikt waren aan het staatsbelang. Hoe denkt u daarover? Is er iets veranderd sinds het aantreden van Medvedev? Denkt u dat dit boek internationaal bijdraagt aan een groter bewustzijn over de wijze waarop de Russische staat omgaat met mensenrechten?
- Dugain heeft duidelijk zijn mening over de ramp met de onderzeeër naar voren willen laten komen. Vindt u dat hij dit op overtuigende wijze heeft gedaan? Of vindt u dat hij een objectiever beeld had moeten geven van de gebeurtenissen?

AMNESTY
INTERNATIONAL

U bestelt de Amnesty-leespakketten via www.amnesty.nl/leeswijzer.

DE GEUS